

3.6. Sagsomkostninger, sikkerhedsstillelse og fri proces

3.6.1. Retsplejerådet finder, at retsplejelovens almindelige regler om sagsomkostninger som udgangspunkt også bør anvendes i gruppesøgsmål. De hensyn, der ligger bag de grundlæggende regler om sagsomkostninger, jf. herved kapitel 7 i Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III, gør sig efter rådets opfattelse i lige så høj grad gældende i gruppesøgsmål som i individuelle søgsmål.

Også i gruppesøgsmål bør udgangspunktet således være, at den tabende part skal erstatte modparten dennes omkostninger ved sagen. I forvejen er gruppesøgsmål en større belastning for sagsøgte end individuelle søgsmål, og det ville efter Retsplejerådets opfattelse ikke være rimeligt, hvis en person, der sagsøges i et gruppesøgsmål og frifindes, ikke i samme grad som i andre søgsmål havde adgang til at få erstattet sine omkostninger ved sagen. Der er på den anden side heller ikke grundlag for at forbedre sagsøgtes muligheder for at få dækket sine omkostninger ud over, hvad der følger af retsplejelovens almindelige regler, eksempelvis med hensyn til udgifter til advokatbistand, der ikke nødvendigvis erstattes fuldt ud, men alene med et »passende beløb«.

Der er dog efter Retsplejerådets opfattelse behov for visse særregler om sagsomkostninger i gruppesøgsmål. For det første bør der være mulighed for at pålægge grupperepræsentanten at stille sikkerhed for sagsomkostninger, jf. herom pkt. 3.4.6 ovenfor. Endvidere bør der fastsættes særlige regler om ansvaret for sagsomkostninger for gruppemedlemmerne (dvs. de personer, på hvis vegne der fremsættes krav).

Gruppemedlemmerne anses ikke som parter i retsagen, jf. nærmere pkt. 3.7 nedenfor. Udgangspunktet er derfor, at gruppemedlemmerne ikke skal betale sagsomkostninger.

Efter Retsplejerådets opfattelse vil det imidlertid være hensigtsmæssigt, at gruppemedlemmerne efter omstændighederne pålægges en begrænset og overskuelig omkostningshæftelse. En sådan ordning må antages at bidrage til, at gruppemedlemmerne føler ansvar for gruppesøgsmålet, og at der ikke anlægges gruppesøgsmål på et urimeligt løst grundlag. Samtidig må det antages at fremme de praktiske muligheder for, at gruppesøgsmål bliver ført, når flere kan deles om omkostningerne ved gruppesøgsmålet, end hvis én person (grupperepræsentanten) altid skulle afholde de fulde omkostninger.

Retsplejerådet lægger vægt på, at gruppemedlemmernes omkostningshæftelse skal være beløbsmæs-

sigt begrænset, og at det enkelte gruppemedlem på forhånd skal kunne overskue størrelsen af den omkostningsrisiko, der for den pågældende vil være forbundet med at tilmelde sig gruppesøgsmålet.

Retsplejerådet foreslår på denne baggrund, at retten i forbindelse med godkendelsen af et gruppesøgsmål efter *tilmeldingsmodellen* skal kunne bestemme, at tilmelding til gruppesøgsmålet skal være betinget af, at gruppemedlemmet stiller en af retten fastsat sikkerhed for sagsomkostninger, og at gruppemedlemmet som udgangspunkt kun skal kunne pålægges sagsomkostninger indtil det beløb, som sikkerheden er fastsat til. Der bør kun stilles krav om sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger, hvis gruppemedlemmets krav har en vis størrelse. Hvis kravet er beskedent, bør der ikke stilles krav om sikkerhedsstillelse. Endvidere bør gruppemedlemmer, der opfylder de økonomiske betingelserne for fri proces, være fritaget for at stille sikkerhed for sagsomkostninger, hvis gruppesøgsmålet opfylder de indholdsmæssige betingelser for fri proces. Det samme bør gælde for gruppemedlemmer, der har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, som dækker omkostninger ved sagen, idet disse gruppemedlemmer dog bør stille delvis sikkerhed for sagsomkostninger, hvis forsikringen har en selvrisiko, eller i den situation, hvor sikkerhedsstillelsen overstiger forsikringens samlede dækning.

For at opnå en praktisk anvendelig ordning til vurderingen af, om et gruppemedlem skal fritages for sikkerhedsstillelse, foreslår Retsplejerådet, at det i givet fald er grupperepræsentanten, der skal ansøge om at få taget stilling til, om gruppesøgsmålet opfylder de indholdsmæssige betingelser for fri proces. Hermed undgås, at de enkelte gruppemedlemmer, hvis antal efter omstændighederne kan være betydeligt, hver især skal indgive ansøgning til fri proces-myndighederne herom. I praksis skal grupperepræsentanten derfor på gruppens vegne ansøge om en vurdering af, om gruppesøgsmålet opfylder betingelserne i retsplejelovens §§ 327, 328 eller 329 (som affattet fra den 1. januar 2007), inden der åbnes for, at gruppemedlemmerne kan tilmelde sig gruppesøgsmålet. Imødekommes grupperepræsentantens ansøgning, skal det fremgå af underretningen til gruppemedlemmerne om gruppesøgsmålet. Herefter vil retten kunne fritage de gruppemedlemmer, der opfylder de økonomiske betingelser efter retsplejelovens § 325 (som affattet fra den 1. januar 2007), for at stille sikkerhed for sagsomkostninger.

Forslaget indebærer, at det enkelte gruppemedlem allerede ved tilmeldingen har fuldt overblik over, hvad den pågældende »risikerer« i relation til sagsom-